

Nr 47.

*Av herr Huss, om åtgärder för motverkande av spridning av köns-
sjukdomar å utländska fartyg i svenska hamnar.*

Det har vid några tillfällen förekommit, att fartyg av utländsk nationalitet genom omständigheternas makt, bl. a. på grund av tvist rörande äganderätten till fartyget, kommit att under längre tid ligga förtöjda vid kaj eller på redd i en svensk hamn, vanligen någon av de största, och att därunder ett i hög grad lösaktigt och otuktigt leverne utvecklats ombord. Den senaste händelsen av detta slag inträffade i Malmö i september 1951 och väckte allmän förargelse, som även tog sig uttryck i artiklar och insändare i pressen. Det hörde därunder till regeln, att besättningen mottog besök ombord av kvinnor i alla åldrar, vilka ofta kvarstannade på fartyget under ett eller flera dygn. De besökande kvinnorna utgjordes huvudsakligen av sådana, som saknade bekanta ombord, och i regel torde det icke ha varit i förvärvssyfte, som besöken företogs, utan på grund av äventyrslystnad och attraktion till främmande och färgade folkslag. Fartyget fick därmed karaktären av en av kvinnor uppsökt bordell.

De svenska myndigheterna synas stå tämligen maktlösa inför händelser av detta slag, när besöken ombord såsom i dessa fall ske med befälhavarens samtycke. Olägenheterna härav äro av två slag. Dels är det fråga om en företeelse, som icke minst på grund av den oblyga form, varunder den framträder, är ägnad att störa allmän ordning och verka stötande för den allmänna opinionen, dels kan risk uppkomma för spridning av veneriska sjukdomar. Polismyndigheten i Malmö kunde i september 1951 ingripa i vissa fall med det stöd, som lösdrivarlagen och barnavårdslagstiftningen ge, och omhändertaga några av de kvinnor, som avlagt besök ombord. Ett effektivt ingripande mot ofoget visade sig dock icke vara möjligt. Lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar den 20 juni 1918 medger icke, att vare sig sjömännen eller de besökande kvinnorna tvångsundersökas på blotta misstanken att någon av dem kan vara behäftad med könssjukdom.

Den svenska lagstiftningen på detta område är alltså uppenbarligen bristfällig. Det kan tilläggas, att vid de undersökningar, som i september 1951 verkställdes på könspolikliniken i Malmö av besättningsmän, vilka frivilligt uppsökte polikliniken, och av kvinnor, vilka inställdes av polisen, konstaterades två fall av könssjukdom bland besättningsmännen och ett fall bland kvinnorna.

För att komma till rätta med missförhållanden av detta slag synas olika vägar kunna beträdas. Möjligen kan man här tala om sedlighetsbrott och införa en för ändamålet avpassad, kompletterande bestämmelse i strafflagen. Även en tilläggsbestämmelse i ordningsstadgan för rikets städer torde kunna övervägas, även om en sådan bestämmelse icke skulle bli gällande för hela riket. Enklast och minst ingripande med hänsyn till internationell fartygslagstiftning vore det dock troligen att komplettera förutnämnda lag angående könssjukdomar med en bestämmelse, som gäve vederhörande polismyndighet rätt att efter framställning från sundhetsinspektören underkasta besökande å fartyg, där otukt uppenbarligen bedrives och risk för spridning av könssjukdom föreligger, undersökning av läkare. En sådan bestämmelse, som givetvis icke borde äga tillämpning på sådana personer, vilka avlägga uppenbart legitima besök å fartyget, skulle säkerligen utan att inkräkta på befälhavarens internationellt erkända rätt att medgiva tillträde ombord verka avskräckande på sådana personer, vilka i misstänkt syfte inställa sig på fartyget. Föreskriften kunde måhända alternativt utformas i analogi med en bestämmelse i 15 § i den danska »Lov om Bekæmpelse af Könssygdomme» den 4 juni 1947, som medger rätt till tvångsundersökning rörande förekomst av könssjukdom bl. a. av personer, som anklagas för överträdelse av § 233 i »Borgerlig Straffelov», d. v. s. som »har drevet otugt till ulempe for de omboende».

Det bör i detta sammanhang erinras om att Kungl. Maj:t år 1937 tillsatte en kommitté för utredning angående den straffrättsliga behandlingen av lättjefulla förbrytare m. m. och att denna kommitté framlade en år 1938 tryckt promemoria jämte alternativa lagutkast angående åtgärder mot vissa sedeslösa m. m. Enligt alternativ III skulle lagen äga tillämpning å person över 21 år, som vore hemfallen åt otuktigt leverne i tillfälliga förbindelser och därjämte bl. a. genom otuktigt levnadssätt verkade störande för närboende eller andra. Frågor om åtgärd enligt lagen skulle handläggas i varje kommun av en vårdnämnd, som bl. a. skulle äga kalla den, som vore föremål för undersökning enligt lagen, att inställa sig inför en av nämnden anvisad läkare.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta avlåta skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om framläggande för riksdagen av förslag till bestämmelser, vilka kunna vara ägnade att motverka eller förhindra företeelser av i denna motion omnämnd natur.

Stockholm i januari 1952.

Ragnar Huss.
